

RTU studiju kurss "Sociolingvistikas aktualitātes"**0L000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA0821
Nosaukums	Sociolingvistikas aktualitātes
Studiju kursa statuss programmā	Brīvās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Linda Lauze - Doktors, Profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Latviešu valodas situācijas dinamika. Valodas politika ES kontekstā. Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā. Latviešu valodas lietojums diasporā. Valodu lietojums izglītības sistēmā. Mediju nozīme sociolingvistiskajos procesos. Latviešu valoda internetā. Lingvistiskais preskriptivisms Latvijas sabiedrībā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Kursa mērķis ir radīt izpratni par aktuāliem jautājumiem sociolingvistikas izpētē. Kursa uzdevumi: 1. Iepazīstināt ar sociolingvistikas aktualitātēm. 2. Rosināt patstāvīgas studijas un diskusijas par aktuāliem jautājumiem sociolingvistikas izpētē.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Teorētiskās literatūras studijas par valodas situāciju Latvijā. Iepazīšanās ar valsts valodas politikas dokumentiem. Gatavošanās semināriem. Praktiskais darbs par preses valodu. Referāta sagatavošana par vienu no aktuāliem sociolingvistikas jautājumiem (pēc izvēles).
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Druviete, I. (red.; 2021). Latviešu lingvistiskā attieksme: vērtības, pārliecība, prakse. Kolektīva monogrāfija. Rīga: Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds. 2. Druviete, I. (2023). Pārliecība. Valoda. Sabiedrība. Politika. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 3. Liepa, D. (2011). Latvijas preses valoda. Rīga: LU Latviešu valodas institūts. 4. Strelēvica-Ošiņa, D. (2011). Kāpēc mēs gribam, lai valoda būtu pareiza? Ieskats preskriptīvisma vēsturē, teorijā un praksē. Rīga: LU Latviešu valodas institūts. 5. Valodas lietojums diasporā: citu valstu pieredze un Latvijas rīcībpolitikas izvērtējums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2009. 6. Valsts valodas likums: vēsture un aktualitāte. (2008). Rīga: Zinātne. 7. Valodas situācija Latvijā: 2016–2020. Sociolingvistisks pētījums (2021). Rīga: LVA. Papildu/Additional: 1. Baltiņš, M., Druviete, I. (2017). Ceļavējš cilvēku ciltij. Valoda sabiedrībā. Rīga: LVA. 2. Hirša, Dz. (2007). Plašsaziņas līdzekļi par latviešu valodu (attieksme, izpratne, informācija un dezinformācija). Rīga: LU Latviešu valodas institūts. 3. Lauze, L. (2006). Valodas vides izpētes teorētiskās problēmas. Letonikas pirmais kongress. Valodniecības raksti. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 202.–209. lpp. 4. Lazdiņa, S. (2008). Valodas Latgalē: funkcionalitāte, attieksme, nākotnes perspektīvas. Etniskums Eiropā: sociālpolitiskie un kultūras procesi. Starptautiskā zinātniskā konference 2007. gada 24.–26. maijs. Rēzekne: Rēzeknes augstskola, 32.–42. lpp. 5. Metuzāle-Kangere, B. (2004). Trimda un valoda. Trimda, kultūra, nacionālā identitāte. Rīga: Nordik, 184.–193. lpp. 6. Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā. (2009). Rīga: Zinātne. Cit informācijas avoti/Other sources of information: www.valoda.lv www.valodasrokasgramata.lv Raksti krājumos: „Linguistica Lettica”, „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi”, „Vārds un tā pētišanas aspekti”. Valsts valodas likums (1999). Pieejams: https://likumi.lv/doc.php?id=14740 Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Bez priekšzināšanām.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. tēma. Latviešu valodas situācijas dinamika. Latvijas iedzīvotāju etnodemogrāfiskās struktūras raksturojums. Bilingvisma izplatība. Pārmaiņas nozīmīgās valsts valodas lietojuma jomās. Valodas politika ES kontekstā. Eiropas Nacionālo valodu. Institūciju federācijas (EFNIL) darbība. Valsts valodas politikas pamatnostādnes. Valodas situācija Latgalē.	8	10	0	0
2. tēma. Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā. Valodas vides jēdziens. Migrācijas raksturojums. Latviešu valodas lietojums diasporā. Latviešu valodas apguve ārvalstīs. Seminārs “Galvenās problēmas latviešu valodas saglabāšanā diasporā”.	4	12	0	0

3. tēma. Valodu lietojums izglītības sistēmā Izglītības sistēma kā nozīmīga sociolingvistiskā joma. Situācija Latvijas mazākumtautību izglītībā. Valodu konkurence augstākajā izglītībā.	2	12	0	0
4. tēma. Mediju nozīme sociolingvistiskajos procesos Informācijas telpa Latvijā. Žurnālistu lingvistiskās attieksmes raksturojums. Pārmaiņas Latvijas preses valodā. Seminārs "Latviešu valoda internetā".	8	14	0	0
5. tēma. Lingvistiskais preskriptīvisms Latvijas sabiedrībā. Lingvistiskā preskriptīvisma jēdziens un izpausmes valodas lietojumā. Preskriptīvisma un pūrisma sociolingvistiskie aspekti.	2	12	0	0
Kopā:	24	60	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Izprot un ilustrē ar piemēriem savu izpratni par sociolingvistikas aktualitātēm. 2. Zina normatīvos dokumentus, kas saistīti ar valodas un izglītības politikas jautājumiem Latvijā.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: - nodarbību regulāru apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem); - patstāvīgo darbu izpildi (starp pārbaudījumu rezultāti); - gala pārbaudījumu: ieskaite.
Prasmes: 3. Prot analizēt sociolingvistikas jautājumus, izmantojot latviešu un citu valodu piemērus. 4. Apzinās lingvistiskās attieksmes nozīmi valodas noturībā. 5. Prot analizēt valodas lietojumu medijos.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: - nodarbību regulāru apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem); - patstāvīgo darbu izpildi (starp pārbaudījumu rezultāti); - gala pārbaudījumu: ieskaite.
Kompetences: 6. Ar izpratni analizē valodas situāciju Latvijā. 7. Izprot valodas un sabiedrības mijiedarbību indivīda un valsts līmenī. 8. Pilnveidota komunikatīvā, sociokultūras un profesionālā kompetence rakstniecības studijās.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: - nodarbību regulāru apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem); - patstāvīgo darbu izpildi (starp pārbaudījumu rezultāti); - gala pārbaudījumu: ieskaite.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Nodarbību regulārs apmeklējums un aktīvs darbs semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem)	20
Patstāvīgo darbu izpilde (starp pārbaudījumu rezultāti)	40
Ieskaite	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi			Brīvās izvēles pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	12.0	12.0	0.0	*			*		